

Hi havia una vegada una noia que va seduir el marit de la seva germana, i ell es va penjar d'un arbre - Liudmila Petruixévskaja

Per què els contes són curts? Només conec dues respostes escaients a aquesta pregunta: o perquè expliquen pocs fets (els relats de Katharine Mansfield) o perquè els expliquen d'una manera molt sintètica (les vides imaginàries de Marcel Schwob). Se sobreentén que si els fets són abundants i la narració no és sintètica, llavors el que tenim a les mans és una novel·la.

Tal com suggereix el títol, els contes inclosos al recull *Hi havia una vegada una noia que va seduir el marit de la seva germana, i ell es va penjar d'un arbre* concentren molts esdeveniments en poques paraules, sovint tota una vida en quatre o cinc pàgines. Aquesta velocitat elevada té uns efectes antisentimentals, ja que quan algú es mor en dues pàgines inspira pietat, mentre que quan es mor en una línia provoca indiferència o a vegades un somriure. Com que les històries que explica Liudmila Petruixévskaja (Moscou, 1938) són més aviat dramàtiques, la síntesi té un efecte paradoxal, potser reflexiu. Els fets no ens fan plorar ni riure, però tampoc ens deixen indiferents. Així, quan llegim “i després van pujar al cel directament des de la pols dels camps de treball”, entenem que l'autora ens estalvia els detalls d'un drama prou conegut. Més que d'humor negre, podríem parlar d'amor negre.

Només em puc imaginar Liudmila Petruixévskaja escrivint a mà, i de tant en tant veig una frase on el traç es cargola, a mig camí entre la rúbrica i el kanji, amb una fluïdesa que només pot ser fruit dels anys. Ja deia Miles Davis que hem de tocar molt temps per poder tocar tal com som, i entenc aquests contes com el concert d'una jazzwoman abrupta i melódica, el resultat d'un llarg camí de provatures i de coneixement. És irrellevant que els contes siguin fruit de l'experiència o que provinguin de la imaginació. El que compta és la matèria, i sobretot la manera, ja que resplendeixen de serenitat i d'un humor comprensiu com una màxima sufí.

Dels disset contes del recull m'agradaria recordar-ne quatre, corresponents a les quatre edats: *Baies verdes d'agressó*, que evoca oníricament la crueltat infantil; *Les aventures de la Vera*, que rememora tota la inconsciència creativa de la joventut; *Alí Babà*, amb una protagonista que ve a ser una Vera que no se n'ha sortit; *El fill de la Tamara*, dedicat als vells, a les seves confusions, els seus encerts i els seus inferns.

Més que de felicitat o de tristesa, els contes de Liudmila Petruixévskaja són plens de vida. Hi trobem solitaris en companyia, éssers tímids, vulgars, tristos,

necessitats en diversos àmbits, rampelluts, resignats, combatius. Hi predominen els resums biogràfics de dones que no han tingut sort amb els fills, o amb els marits, o amb els amants, o amb els néts (“Els fills són jutges, els néts són fiscals”).

Són dones russes, en general pobres i abandonades, però entenc que en aquest llibre viure a l’URSS és tan sols una anècdota. L’efecte és acumulatiu, ja que al final del llibre tenim la sensació que entenem més les dones en general, i això és un regal. Per exemple: “Es fa difícil descriure amb paraules aquella barreja de melancolia, sentiment de sacrifici, pena per les presses, alegria furibunda i anhel d’alguna cosa excelsa que és la barreja de sentiments que hi ha sempre en una dona enamorada”. Gràcies, Liudmila Petruixévskaja, i gràcies Miquel Cabal Guarro per fer-ne una traducció viva i genuïna.